

Viestintäyksikkö / HJH

## **Lausunto hallituksen esitykseen laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyvistä laeista**

### **Lausunnon pääkohdat**

- 1) Näemme ongelmallisina lainsäädäntöön suunnitellut muutokset, joilla mahdollistetaan hallintarekisterien käyttöönotto.
- 2) Kannatamme pörssiomistuksen laajaa yleisöjulkisuutta
- 3) Kiinnitämme huomiota kaavaillon lainsäädännön aiheuttamien kustannuksien epäsuhtaan erikokoisten toimijoiden kesken
- 4) Huomautamme, että hallintarekisterien käyttöönotto vaikeuttaa pankkien henkilöstön mahdollisuuksia toteuttaa lain vaatimaa valvontavelvollisuutta

**Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja 21.10.2015 päivättyyn luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Ammattiliitto Pro lausuu finanssisektorin henkilöstöä edustavana tahona asiasta seuraavaa.**

Pörssiomistuksien avoimuus on turvattu Suomessa ainutlaatuisella tavalla ja vaatimus suorista omistuksista toimii maailmalla esimerkkinä hyvästä käytännöstä. Globaalissa markkinataloudessa reaaliatalouden ulkopuolisten rahavirtojen määrä on kasvanut tämän vuosituhannen puolella eksponentiaalisesti, mikä on luonut lisää epävakauksia globaaliin talousjärjestelmään. Negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi eri maat, kansalaisjärjestöt ja finanssialan toimijat ovat vaatineet pankki- ja pörssiomistuksilta lisää avoimuutta sekä väärinkäytöksiä ja markkinakuplia estävää sääntelyä. Valitettavasti vain pieni osa tällaisesta sääntelystä on toimeenpantu, vaikka muuta finanssimarkkinoita koskevaa sääntelyä on toteutettu runsaasti. Tarve pörssiomistuksien tai rahavirtojen alkuperän avoimuudelle ei ole kadonnut mihinkään.

Marraskuussa 2014 G20-maat antoivat Brisbanen kokouksessa julistuksen, jonka pääasiallisena tavoitteena on lisätä finanssijärjestelmän läpinäkyvyyttä ja estää korruptiota, veronkiertoa sekä rahanpesua (G20 High-Level Principles on Beneficial Ownership Transparency). Yksi keskeisiä tavoiteltuja toimenpiteitä on arvopapereiden ja pörssiomistuksen läpinäkyvyyden lisääminen. Kansainvälisen sääntely kehityssuunnan huomioon ottaen voidaan pitää erikoisena, että Suomessa lainsäädäntöön aiotaan juuri nyt lisätä tekijöitä, jotka vähentävät omistusjärjestelyjen avoimuutta.

Valtiovarainministeriön esitysluonnos hallintarekisterien käyttöönoton mahdollistamiseksi arvopapereiden omistamisessa ei saa kannatusta Ammattiliitto Proilta. Nähdäksemme nykyinen suoriin omistuksiin perustuva järjestelmä torjuu tarkoituksenmukaisella tavalla korruptiota, veronkiertoa, rahanpesua ja sisäpiirikauppoja. Nykyisessä järjestelmässä toteutuu hyvällä

Viestintäyksikkö / HJH

tavalla sekä viranomais- että yleisöjulkisuus. Ammattiliitto Pro ei myöskään näe, että nykyinen järjestelmä aiheuttaa yksittäisille tai institutionaalisille sijoittajille niin merkittäviä sijoittamisen sivukustannuksia, että järjestelmämuutos olisi tarpeen. Päinvastoin, suoran omistuksen malli tarjoaa ajantasaista omistustietoa, eliminoi säilyttäjäriskiä, turvaa osakasoikeudet ja selvittää osakekaupat ilman turhia välikäsiä.

Sijoittajien saamien pienten taloudellisten hyötyjen rinnalla on tärkeää arvioida uuden lainsäädännön mahdollisia taloudellisia menetyksiä koko kansantaloudelle. Ammattiliitto Pro pelkää, että uusi lainsäädäntö lisää pääomien virtaa Suomesta ulkomaille veronkiertotarkoituksessa ja mahdollistaa omistuksien ja rikollisista lähteistä tulleen rahan piilottamisen ulkomaille. Nähdäksemme syksyn 2014 jälkeen lainsäädäntöesitykseen tuoduista avoimuutta edistävästä elementeistä huolimatta viranomaisten tiedonsaanti- ja valvontamahdollisuudet heikkenevät esitetyn lainsäädännön myötä.

Ammattiliitto Pron mielestä pörssiomistusten laaja yleisöjulkisuus toteutuu nykyisessä järjestelyssä tyydyttävällä tavalla. VM:n esityksessä lainmuutokseksi nykyinen järjestelmä korvattaisiin PRH:n ylläpitämällä reaaliaikaisella rekisterillä. Reaaliaikaisuus toteutuu nähdäksemme nykyisessäkin järjestelmä riittävällä tasolla, vaikkakin kaikkien päiväkohtaisten kauppojen kirjautuminen järjestelmään olisi suotavaa. VM:n ehdottaman uuden järjestelyn heikkous on siinä, että se saattaa asettaa eri kokoiset arvopaperien välitystä tekevät toimijat eriarvoiseen asemaan. Tietojen toimittaminen PRH:n reaaliaikaiseen järjestelmään vaatisi pienemmiltä toimijoilta suhteessa suurempia taloudellisia panostuksia kuin esimerkiksi suurilta pankeilta. Uusi kaavailtu lainsäädäntö heikentänee siis pienten toimijoiden markkina-asemaa.

Ammattiliitto Pro haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että hallintarekisterien käyttöönotto hankaloittaa pankkien henkilöstön mahdollisuuksia toteuttaa tehokkaasti lain heille asettamia velvollisuuksia rahanpesun ehkäisemiseksi. Näitä tekijöitä arvioidaan toki rahanpesulainsäädännön uudistamistyöryhmässä, mutta tämä olennainen vaikutus on pakko ottaa huomioon myös arvo-osuusjärjestelmää koskevan lain uudistuksessa.

Lisätietoja:

Elinkeino- ja ympäristöpoliittinen asiantuntija  
Henrik Haapajarvi  
henrik.haapajarvi@proliitto.fi, 050 339 2604